

door RAYMOND KRUL

Struikelstenen in de Berberisstraat

Officieel woonden er in de Tweede Wereldoorlog in de Bomenbuurt op 61 adressen 123 Hagenaars van Joodse afkomst die gedeporteerd zijn: echtparen, alleenstaanden en gezinnen met kinderen. Voor vier van hen, het gezin Cohen-Fresco, zijn op 20 april vier zogeheten Stolpersteine geplaatst, oftewel: struikelstenen.

"Na zoveel jaren zijn de scherpe randjes er gelukkig wel vanaf, maar het was een afschuwelijke tijd", zegt Barbara Drubbel over haar herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog. Hoewel ze de negentig inmiddels is gepasseerd, wandelt ze nog kwiek door de Bomenbuurt. We zijn op weg naar de Berberisstraat, waar straks vier Stolpersteine worden geplaatst voor het gezin Cohen-Fresco. Ook Martha Drubbel, de tweelingzus van Barbara, sluit dan aan.

... Jaap Drubbel, Barbara Drubbel, Greetje Cohen en Martha Drubbel (vlnr)

De twee zussen waren op de kleuterschool en daarna bevriend met de kinderen van het gezin, Jaap en Greetje. Op 16 oktober 1942 zijn ze samen met hun vader Isaac en moeder Annie gedeporteerd. Vader Isaac kwam om in het concentratiekamp Gross-Rosen, de overige gezinsleden werden vermoord in Auschwitz. De zussen Drubbel weten nog goed hoe verbaasd ze waren toen Greetje plotseling uit de wijk was verdwenen.

Kubusvormige gedenksteen

Een Stolperstein (struikelsteen) is een kleine kubusvormige gedenksteen met daarin de handmatig gegraveerde namen van slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog. Het idee komt van de Duitse kunstenaar Gunter Demnig. Hij noemde de stenen Stolpersteine omdat je er met je hoofd en hart over struikelt en je moet buigen om de tekst te kunnen lezen. Inmiddels zijn er door heel Europa ruim 95.000 van deze stenen geplaatst, waarvan 6.000 in Nederland. Vandaag komen er dus vier stenen bij, in de Berberisstraat ter hoogte van huisnummer 20 – het laatste woonadres van het Joodse gezin.

De ceremonie is waardig en indringend. Twee stratenmakers van de gemeente Den Haag wippen een oude stoeptegels uit de straat, waarna ze de vier Stolpersteine plaatsen. Steeds meer buurtgenoten stromen toe om te bekijken wat er gebeurt. "Het is ontzettend belangrijk dat we hier ook in 2023 nog bij stilstaan", zegt Barbara Drubbel na afloop. "Op deze manier houden we de herinnering aan de oorlog levend en weten ook jongere generaties wat zich in deze buurt heeft afgespeeld." ■

TASTBAAR VERLEDEN

Behalve in de Berberisstraat liggen er ook struikelstenen in de Acaciastraat 96 voor Henri Weijl, de Ieplaan 58 voor de ondergedoken en verraden Henriette Hester Davidson-de Vries, en de Thomsonlaan 95 voor de in Kamp Vught gefusilleerde verzetsman Frederik Willem Franx

MEISJE MET DE WITTE HAARBAND

Singer-songwriter Ton Jenner heeft een speciaal liedje met video gemaakt over Greetje Cohen. Het heet 'Meisje met de Witte Haarbansd' en is te zien en horen op YouTube:

... Martha (zittend) en Barbara Drubbel

FOTO's Martijn Beekman

... Buurtgenoten kijken toe hoe twee stratenmakers van de gemeente Den Haag de vier Stolpersteine plaatsen